

Метод роботи з текстом «SQ3R» [4] ґрунтується на такому алгоритмі дій: Survey (огляд) – швидкий перегляд усього тексту, виокремлення ключових слів з метою отримання загального уявлення про зміст і структуру тексту; Question (питання) – на основі поставлених запитань студенти визначають смисловий зміст тексту; Read (читання), Recall (повторення), Review (висновок, резюме) – студенти ще раз читають текст, здійснюють його смислову інтерпретацію, усвідомлюють цінність нового знання.

Підсумовуючи вищесказане, зазначимо, що у процесі роботи з фаховими текстами з метою формування професійно-мовленнєвих умінь з іноземної мови відбувається розширення і осмислення фахового знання студентів, розвиток навичок смислоутворення та смислоутворювальних умінь, необхідних для створення мовленнєвих висловлювань, що забезпечують можливість здійснення ефективної професійно-зорієнтованої мовленнєвої діяльності.

Література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : Підруч. / Ф. С. Бацевич. – К. : Академія, 2004. – 344 с.
2. Стіл Дж. Методична система «Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів» / Дж. Стіл, К. Мередіт, Ч. Темпл. – К. : Міленіум, 2001. – 162 с.
3. Шилінська І. Ф. Формування культури професійного мовлення майбутніх фахівців економічного профілю в процесі вивчення гуманітарних дисциплін: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Шилінська І. Ф. – Тернопіль, 2012. – 218 с.
4. Robinson F. P. The Effective Study / Francis Pleasant Robinson. – 4-th Edition. – New York: Harper and Row, 1970. – 161 p.
5. Vaughn J., Estes T. Reading and Reasoning beyond the Primary Grades / J. Vaughn, T. Estes. – Boston: Allyn and Bacon, 1986. – 124 p.

*Штохман Лілія Миколаївна,
Тернопільський національний економічний університет*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ ДІЛОВОЇ МОВИ ДЛЯ ДІЛОВИХ ЛЮДЕЙ

На сучасному етапі практично всі професії пов'язані з англійською мовою. Відомо, що багато іноземних компаній інвестують в нашу країну, тим самим забезпечуючи робочі місця. Однак, головною умовою для того, щоб працювати з ними, є знання англійської мови. Нерідко саме це є перешкодою для вітчизняних спеціалістів у реалізації їх потенціалу. Потенційний ринок робочих місць зростає із великою швидкістю, а багато центрів іноземних мов пропонують освітні послуги із викладання предмету «Ділова англійська мова» не лише для студентів, але й для спеціалістів, які відчувають високу мотивацію

та бажання здобути необхідні, чи доповнити вже здобуті знання для покращення комунікативних навичок з метою просування у кар'єрі [5, с. 101].

З огляду на окреслену проблему, **метою** нашої статті є представити огляд деяких праць вітчизняних та зарубіжних науковців щодо організації викладання предмету «Ділова англійська мова» на курсах додаткового вивчення мови.

Керівники багатьох компаній розуміють, що першочерговим джерелом їх конкурентної переваги є знання, якими вони володіють, отож інвестують все більше і більше у підготовку своїх працівників. Тепер необхідне не тільки знання англійської, а й розвиток ряду комунікативних компетенцій з метою якісного виконання професійних завдань. У цьому випадку вивчення англійської пов'язується з певною сферою зайнятості, а увага фокусується на знанні мови як засобі комунікації, а не як самоцілі. Зростає потреба у діловій англійській, адже ті, хто її вивчають, мають чітке уявлення про свої цілі її застосування – звідси і підвищений попит на іспити з ділової англійської [там само].

Серед українських науковців питанню викладання курсу ділової англійської мови для реципієнтів різного спрямування приділяють А. О. Ходцева, І.А. Федорова, Т. В. Шиян та інші [1-3]. Головною метою викладача у цьому випадку визнається не стільки вивчення мови і комунікативних навичок, скільки розвиток ефективного професійного спілкування. А. О. Ходцева поділяє точку зору Н. Брігера, що критеріями ефективності є вплив подачі інформації (*impact of delivery*), різноманітність способів її подачі (*variety of media*) та усвідомленість комунікації (*consciousness of communication*) [3].

Курс Ділової англійської є єдністю трьох складових – викладання, самої англійської мови та обізнаності із термінологією та професійними особливостями бізнес-спільнот.

Цілі навчання в цьому випадку можуть бути зумовлені необхідністю поглиблення і розширення комунікативних мовних компетенцій чи для виконання певних конкретних завдань, як то вміти складати звіти, брати участь у конференціях, вільно використовувати мову для професійних і побутових потреб. Цілі випливають із мети як її компоненти. Вони є відображенням її конкретних спрямувань. Як відзначають науковці, кожна повинна відповідати критеріям SMART – бути специфічною, досяжною, реалістичною, точною [8; 10].

Цілі визначають організацію навчальної діяльності, спрощують планування курсу, підбір і підготовку матеріалу. Наприклад, мета вміти складати звіти містить в собі ряд цілей, до яких входять вміння оцінювати проблему і знаходити її рішення, вміння володіти певним мовним запасом для висловлення точки зору і проведення дебатів, використовувати достатній професійний вокабуляр з цією метою.

Дорослих людей передусім мотивує зв'язок навчання з їх професійною діяльністю, необхідність викликана нею, вигода, яку вони отримають в результаті. Тому навчаючи фінансистів, до навчальної програми необхідно

включити різні аспекти роботи з цифрами, корпоративну фінансову лексику, розбір і складання фінансових звітів, підготування презентацій.

У випадку потреби скласти свій власний курс можна вибрати статті, подкасти, відео, що відповідають сфері зайнятості студентів, відображають їхні інтереси та на їх основі розробити завдання та різні види діяльності. У всесвітній мережі не є проблемою підібрати статті, журнали, сайти компаній чи міжнародних організацій. Одним із найкращих ресурсів є самі студенти, адже вони є професіоналами у своїй сфері. Вони можуть забезпечити необхідну інформацію, надати матеріали та свою оцінку і зразки автентичних документів, які вони використовують: електронну пошту, звіти, листи, пам'ятки, контракти, журнали компанії, рекламні матеріали, презентації, відео.

Розпочинаючи курс, як радять фахівці [6; 7; 8], необхідно розставити акценти: студенти є відповідальними за своє навчання; узгодити з ними цілі курсу; спонукати їх до прийняття рішень в ході навчання; забезпечувати завдання, що спонукають до розумового штурму; посилались на досвід студентів; надавати студентам необхідні засоби для більшої самостійності; дозволяти студентам проводити деякі заняття; сприяти обміну інформацією.

Для утримання високого рівня мотивації студентам необхідне постійне підтвердження практичної професійної користі від навчання. А для того, щоб пропонований матеріал відповідав потребам і вимогам студентів, науковці наголошують на систематичному оцінюванні програми курсу. Таке «оцінювання на 360 градусів», за М. Деамбросіс, полягає у тому, що 1) студенти оцінюють свій власний прогрес, 2) викладач оцінює як результативність студентів, так і хід курсу, 3) керівництво оцінює ефективність програми. Його можливо проводити як на завершення, так і в середині курсу. Результати даного оцінювання є маркером необхідності зміни програми чи оновлення матеріалів, адже процес удосконалення програми може бути постійним [6].

Отож, як зазначає С. Донна, ділова англійська є особливим предметом, адже дає змогу задовольнити негайні потреби студентів у використанні мови [6]. Крім того, він не лише є особливим предметом, а й може стати захоплюючою сферою викладання, адже в результаті докладених зусиль для покращення життя інших людей можна отримати цікавий досвід, задоволення від роботи та зануритись у їх сферу діяльності.

Література

1. Тарнопольський О.Б. Successful Presentations (Успішні презентації). Посібник для навчання ділових презентацій англійською мовою студентів економічних спеціальностей / О. Б. Тарнопольський, Ю. С. Авсюкевич. – К.:Ленвіт. – 2007. – 135 с.

2. Федорова І.А. Методичні рекомендації щодо навчання ділового англійського монологічного мовлення // Вісник ХНУ . – 2009. – № 15. – С. 141-149.

3. Ходцева А.О. Особливості формування професійних комунікативних навичок в курсі ділової англійської мови / А. О. Ходцева // Сучасні технології

викладання іноземних мов у професійній підготовці фахівців : Матеріали всеукраїнської науково - практичної конференції. – Київ, 2010. - С. 192 – 199.
Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/handle/123456789/5738>

4. Штохман Л.М. Ділова англійська – виклик професійності викладача мови? / Л. Штохман // Компетентнісно-діяльнісні технології навчання іноземної та рідної мови у середній і вищій школі: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції - Чернігів, 2014. – С. 100-102

5. Deambrosis M. V. Designing Business English programmes - Ел. Ресурс – Режим доступу: www.teachingenglish.org.uk/article/designing-business-english-programmes-1

6. Donna S. Teach Business English – Cambridge: Cambridge University Press, 2000. – 198 p.

7. Ellis M. Teaching business English. Oxford handbook for language teachers / М. Ellis, С. Johnson. – Oxford University Press. – 1994 – 237 p.

8. Frendo E. How to Teach Business English. - Pearson Education Limited. – 2005 – 135 p.

9. Gibson R. Intercultural business communication / R. Gibson – Oxford University Press. – 2009. – 111 p.

10. Johnson M. A Philosophy of second language acquisition. – London: Yale University Press. – 2004. – 218p.